

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Δραχμάς 7.50
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Φρ. Χρ. 8

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 71

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πάσαν αἰτίαν :

“ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ”

ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῆ 17 Νοεμβρίου 1907

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψίν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ἑλπίδος καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ — Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

Η ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΛΥΣΙΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΛΕΞΕΩΝ

Τὰ τῆς συνελεύσεως τοῦ παρελθόντος Σαββάτου τῶν ἐν Ἀθήναις δικηγόρων ἐξεθέσαμεν ὅσον ἦτο δυνατόν ἀκριβῶς δι' ἐκτάκτου φύλλου, ὅπου ἐκυκλοφόρησε τὴν ἑσπέραν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς. Ὡς γνωστὸν, μέχρι τοῦ Σαββάτου, τὸ σῶμα τῶν ἐν Ἀθήναις δικηγόρων ἀπησχέλει μόνον τὸ ζήτημα τῆς μεταφορᾶς ὀλοκλήρου τοῦ Πρωτοδικείου εἰς ἕτερον κτίριον, μέχρι δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ γνώμη τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, ἡν μετεβίβασεν ὁ προεδρεύων τῆς συνελεύσεως κ. Ἰωάν. Εὐκλείδης, ἦτο ὅτι τόσον ἡ λύσις τῆς ὑπαρχούσης μισθώσεως ὅσον καὶ ἡ μεταφορὰ ὀλοκλήρου τοῦ Πρωτοδικείου εἶνε ἀδύνατος. Ἡ ἀνακοίνωσις αὐτῆ καὶ μόνῃ, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἐχρήσθησαν ὅπως πᾶσα μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης διάφορος ἐν ταῖς λεπτομερείαις γνώμη ἐκλήθη, παραστῆ δὲ τὸ σῶμα τῶν δικηγόρων ἔχον μίαν κατὰ κυριολεξίαν φωνὴν, ἡν ἦτο διατεθειμένον νὰ καταστήσῃ σεβαστὴν δι' ὅσον μέσων ἦτο ἐπιτετραμένον. Ἡ στιγμὴ ἐπομένως ὅπως τὸ ζήτημα λάβῃ τὴν ἐμπροσθεν γενικωτέραν μορφήν του ἦτο πλέον ἢ πρόσφορος καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς ἐκείνην ὑπεβλήθη ἡ πρότασις ὅπως παραλλάξῃ τὸ ἀίτημα τῆς μεταφορᾶς ὀλοκλήρου τοῦ Πρωτοδικείου, ὑποβληθῶσιν ἐπίσης ἐντόνως καὶ τὰ αἰτήματα περὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ περὶ δικηγορικῶν συλλόγων νομοσχεδίου ὡς καὶ τοῦ περὶ δικαιοῦ μεγάρου ἐν Ἀθήναις. Ἄμα τῆ ὑποβολῆς τῆς προτάσεως ταύτης, ἦτις οὐδὲνα ἔσχε τὸν φρονούντα τὰ ἀντίθετα, ὁ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης προεδρεύων τῆς συνελεύσεως κ. Ἰωάν. Εὐκλείδης ἐδήλωσεν ὅτι φρονεῖ, ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίαν ἐκείνην ἐν μόνον ζήτημα εἶδε νὰ ἀπασχολῆσθαι τοὺς συνελθόντας, τὸ τῆς μεταφορᾶς τοῦ Πρωτοδικείου καὶ ὅτι ἐπομένως, λυθέντος τούτου, ἡ συζήτησις καὶ ἀποφάσις ἐπὶ ἄλλων ζητημάτων, ἐπίσης ζωτικῶν κατὰ τὴν γνώμη του, εἶδε νὰ ἀνεβάλῃτο, ἐδήλωσεν δὲ συγχρόνως ὅτι λύει τὴν συνεδρίαν. Οἱ συνελθόντες ὅμως ἔχοντες τὴν γνώμη, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ διέφυγεν ἄνευ ἀποτελέσματος ἡ τοιαύτη πρόσφορος στιγμὴ, μὲ φωνὴ ἐκάλεσαν ἐπὶ τὴν ἔδραν τὸν κ. Γεώρ. Φιλάρετον, ἀναθέσαντες εἰς αὐτὸν νὰ συνεχίσῃ τὴν συνεδρίαν ὡς προεδρεύων. Κατὰ τὴν τῶν ἐξελίξεων, ὄντως ἀποτελεσματικῶς καὶ ἀρκετὰ δεξιῶς, τὴν ἐντολήν ταύτην ὁ κ. Γ. Φιλάρετος εἶνε γνωστὸν, ὡς ἐπίσης εἶναι γνωστὰ αἱ δύο συνευνοήσεις τῆς ἐπιτροπῆς τῶν δικηγόρων μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ αἱ ἀποφάσεις ἅς μετ' αὐτὰς ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις, ἦτις κατηγορηματικῶς ἐδήλωσεν ὅτι ἡ μεταφορὰ τοῦ ὅλου Πρωτοδικείου εἰς τὸ ἐθνικὸν τυπογραφεῖον εἶνε γεγονός, ὡς καὶ ὅτι ἡ μεταβολὴ εἰς νόμους τῶν ἄνω νομοσχεδίων ἀποτελεῖ ἕνα τῶν πόθων αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως πρωτίτως. Ἐνόητον ὅτι μετὰ δηλώσεως οὕτω κατηγορηματικῆς οὐδεὶς πλέον ὑφίστατο λόγος ὅπως παρατείνῃται ἡ ὑπὸ τῶν πραγματικῶν δημιουργηθεῖσα καὶ ἐπιβληθεῖσα ἀνώμαλος κατάστασις ἦτις οὕτως ἔληξεν, ἐπαναληφθεῖσαν ἀπὸ τῆς παρελθούσης Τετάρτης καὶ τῶν συνεδριάσεων.

Καθ' ἕνα ἡμῶν συναισθανόμεθα νὰ τολώμεν ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργός, καθ' ἕνα τὴν διάρκειαν τῶν διαπραγματεύσεων, ἂν ἡ ἐκφρασις εἶνε ἐπιτετραμένη, ἔλαβε στάσιν οὐχὶ ἀντιδρόντος ἢ τιμητοῦ ἢ προσπαθοῦτος νὰ συγκολλησῇ τὰ πράγματα καὶ νὰ παραγάγῃ λύσιν τινα

πρόχειρον ἢ νὰ ἀνεύρῃ διέξοδον τινα, ἀλλὰ στάσιν συνεργάτου εὐλακροῦς τῶν δικηγόρων. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς τοιαύτης τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ στάσεως εἶνε, ἀφ' ἐνός μὲν ὅτι αἱ ἐπισκευαὶ ἤρξαντο ἤδη ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἐν τῷ Ἐθνικῷ τυπογραφεῖω, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι τὸ περὶ δικηγορικῶν συλλόγων νομοσχεδίου εἶνε ἤδη τέταρτον ἀνεγεγραμμένον ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει.

Κατὰ τὴν δευτέραν μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ συνάντησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Γ. Φιλάρετος εἶπε τὰ ἑξῆς ἐπὶ λέξει περὶ τούτου :
Οἱ δικηγόροι τῶν Ἀθηνῶν, κ. πρόεδρε, γνόωται τῶν νόμων καὶ λειτουργοὶ τῆς Θεμελίδος, δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσι γνώμην ἀλλοίαν ἐκείνης, ἣν καὶ ὁ κ. πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἔχει. Ἦναγκάσθησαν ὅμως νὰ προβῶσιν εἰς ἀστυχεῖς ἀποφάσεις, διότι κατὰ τὴν ἀντίληψιν των, ἡ ἐπιδεινώσις ἐφθασε πρὸς τὸ ἀποροῦσθαι, ἐνόμισαν δὲ ὅτι ἔπρεπε ν' ἀναλάβωσι καὶ εὐθύνας βαρυτέρας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ των.

Ἄλλὰ μετὰ τὰς ἡμετέρας δηλώσεις, ἐν αἷς ἡ ἐπιτροπὴ διέκρινε τὴν εὐλακροῦ ὁμῶν ἀπόφασιν, ὅπως ἐπιτετραμένον δὴ τῶν διακαιστέων πόθων τοῦ δικηγορικῶ ἔν Ἀθήναις σώματος, ἦτοι ἡ ψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικηγορικῶν συλλόγων καὶ ὁ νόμος περὶ δικαιοῦ μεγάρου, ἐνόμισαν ὅτι δὲν ὑφίστατο λόγος νὰ ἐπιμενῶσιν εἰς τὰς προχθεσινὰς ἀποφάσεις των.

Ὡς πρὸς τὸ πρωτοδικεῖον δὲ ἀναγκάζονται νὰ ἐμμενῶσιν εἰς τὰς προαποφασισθέντας, καθόσον καὶ ἐκ μεταγενεστέρων πληροφοριῶν ἀκράδαντον ἐμόρφωσαν πεποιθῆσθαι ὅτι ἡ μεταφορὰ ὀλοκλήρου τοῦ πρωτοδικείου εἰς τὸ παλαιὸν ἐθνικὸν τυπογραφεῖον θ' ἀποβῇ ἐπ' ὄφελος τοῦ δημοσίου ταμείου, λυομένης τῆς μισθώσεως τοῦ νῦν πρωτοδικείου.

Ἡ σήμερον πρὸς τούτου συγκροτηθεῖσα συνέλευσις, λαβοῦσα τὰς ἀποφάσεις ταύτας, ἐνετείλατο εἰς ἡμᾶς ν' ἀνακοινώσωμεν αὐτὰς, ἐν ἣ δὲ περιπτώσει καὶ ἡ ἡμετέρα γνώμη συμπύπτει ὡς πρὸς τὴν μεταφορὰν ὀλοκλήρου τοῦ πρωτοδικείου, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄσθεν καὶ τὸ τελευταῖον πρόσωμα ἐν τῇ ἀναφθεῖση δικαιοσυνη καὶ ἀνωμάλια.

Οἱ ἐν Τρικινάλοις δικηγόροι ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν κ. Ἰωάν. Εὐκλείδην τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα :

Σεβαστὸν Πρόεδρον Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν.
Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Τρικινάλων παρακολοῦθῃ εὐέλπιδ μετὰ προσοχῆς ἀγῶνας συναδέλφων του ἐξ ἀφορμῆς δικαιοῦ μεγάρου πρὸς ἀξιοπρεπῆ ἄσκησιν δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος, καταπεσόντος, ἀτυχῶς, ἐξ ἀβελτηρίας ἀρμοδίων, παρεξηγησάντων μέχρι τοῦδε νομοταγῆ ἀνοχὴν δικηγόρων. Ἐκφράζομεν οὐλόγητος τὰς συμπαθείας μας, εὐχόμενοι ἐπιτυρίαν ποδομένου ἐπ' ἀγαθῶ δικηγόρων καὶ δικαιοσύνης.

Μετ' ἀγαπῆς καὶ ἐκτιμήσεως οἱ συνάδελφοι :
Ἀρέσιμος Στρατουδάκης, Κ. Βλισσάκης, Γ. Βαρβάκος, Κ. Στεργιόπουλος, Ν. Γαρδικιώτης, Μγ. Ντουλόπουλος, Ήλ. Φιλίππου, Β. Γιαννούσης, Δ. Κρίκης, Ν. Χαντζηγάτος, Χρ. Ντάκος, Α. Μπάρδης, Χρ. Κουσκουλίκας, Κ. Παπαδάσης, Α. Βλισσάκης, Θεόδ. Κριμαδῆς, Θεόδ. Τσιότσος, Ίω. Παπαδημητρίου, Τηλέμαχος Σακελλαριάδης, Ε. Ζάκας, Χρ. Τεγόπουλος, Ν. Μπουλάσης, Ίωάν. Κοτῆρας, Γ. Ζούκας, Δ. Κοντόπουλος.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ αὐτὸ ζήτημα ἐλάβομεν ἐξ Ἄρτης καὶ τὴν κατωτέρω ἐπιστολήν, ἣν λίαν εὐχαρίστως δημοσιεύομεν :

ΑΡΤΑ, 13 Νοεμβρίου 1907.

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντά
Διὰ τῆς παρουσίας σπεύδομεν νὰ συχαρῶμεν τοὺς ἀγαπητοὺς συναδέλφους διὰ τὸν μέγαν καὶ ἱερόν ἀγῶνα ὃν ἀνέλαβον πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων μας καὶ πρὸς ἐξόντωσιν αὐτοῦ τοῦ γοήτρου τῆς Δικαιοσύνης, ἦτις, ἐνῶ ἄλλοτε ἐλατρουεῖτο ὡς Θεά, σήμερον δυστυχῶς κατοικεῖ εἰς χάνια κυριολεκτικῶς. Ἀρκετὰ ἔτη ὑπέμειναν οἱ δικηγόροι τὴν ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας προστασίαν τῶν δικαιωμάτων των, οὐδὲν ὅμως εἶδον, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον. Ἦδη ἀναλαβόντες τὸν ἱερόν ἀγῶνα ἄς μὴ ἐγκαταλείρωσιν αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνδρικής στάσεώς των ἄς ὑποδείξωσι τοῖς ἀρμοδίους τὰ μέτρα ἐκείνα διὰ τῶν ὁποίων τὰ καταπατούμενα καὶ ἀναυρούμενα δικαιώματά των θὰ τύχωσι τῆς δεούσης προστασίας. Ἀπέναντι τοῦ δικαίου των, οὐδὲν ἔχουσι νὰ φοβηθῶσιν.

Σὰς καθιστώμεν δὲ γνωστὸν κ. Διευθυντά ὅτι ἐνταῦθα ἡ ἐπάρατος πολιτικὴ τέειναι δὲ ἐκμηδίσθη καθ' ὀλοκληρίαν τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα, ἀφαιρούμενα διὰ τοῦ συστήματος τῆς εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς συγκεντρώσεως πᾶσῶν σχεδὸν τῶν ὑποθέσεων τὰ ὑπὸ τῆς πολιτείας χορηγηθέντα ἀλλὰ μὴ προστατευόμενα δικαιώματά μας. Ἡ κατάστασις κατέστη πλέον ἀφόρητος καὶ διὰ τοῦτο σὰς παρακαλοῦμεν θερμῶς (ὅπερ καὶ διὰ προγενεστέρως πρὸς τὴν Ἐφ. Δικαιοσύνην ἐπιστολῆς μας ἐξητήσαμεν) νὰ μᾶς ὑποδείξητε διὰ τῆς «Ἐφημερίδος Δικαιοσύνης» ποῖα εἶνε τὰ συντελεστικότερα μέτρα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λάβωμεν πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ γοήτρου τῆς Δικαιοσύνης καὶ προστασίαν τῶν συμφερόντων μας.

Διατελώ μεθ' ὑπολήψεως
Ἠλίας Ἀθ. Καθόφρεθης
Δικηγόρος ἐν Ἄρτι

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἄλλ' οὕτω δὲν πρέπει νὰ τεθῇ τὸ πρόβλημα διὰ τὸν Διευθυντὴν τῆς «Ἐστίας».

Ὁ πολίτης οὗτος ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν διεκδικεῖ τὸ ἐν τῷ προσώπῳ του προσβλήθῃν δίκαιον, διότι ἔπαυσε νὰ πιστεύῃ, ὅτι ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην τῆς πατρίδος του εἶνε πρόσφορον μέσον πρὸς ἀνασφάλωσιν τοῦ προσβληθέντος δικαίου.

Ἡ τοιαύτη τοῦ πολίτου διαγωγή, ἡ διαγωγή τοῦ ατόμου τοῦ μὴ προσφεύγοντος εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς ἐν ἣ ζῆ κοινωνίας πρὸς διεκδίκησιν τοῦ δικαίου ἐκ δυσιπιστίας πρὸς αὐτὴν τὴν δικαιοσύνην, ἀνασύρει ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ δικαίου τὴν πτυχὴν ἑτέρου προβλήματος, ἀπείρου τραγικοῦ μεγαλείου, ἂν μὴ τοῦ τραγικωτάτου ἐξ ὅσων ἐγεννήθησαν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς κοινωνικῆς ἀντιλήψεως τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Τοῦ προβλήματος δηλ. τῆς ἀντιθέσεως καὶ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μετὰ τοῦ ατόμου τοῦ ἴσταμένου ἐπὶ ἀνωτέρου ἐπιπέδου συνειδήσεως καὶ τῆς ἐν ἣ ζῆ κοινωνίας.

Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐν σχέσει πρὸς τὸ δίκαιον δύναται διττῶς νὰ ἐμφανισθῇ : Ἐἴτε ὡς ἀγῶν ἀτόμου ἀμυνομένου κατὰ τοῦ ὑφεστώτος ἐν τῇ κοινωνίᾳ δικαίου, ἢ ἀπέναντι τοῦ ὁποίου τὸ ἄτομον ἀντιτά-

σει ἐτέραν ἀντίληψιν δικαίου, δικαίου ἐν γενέσει : εἴτε ὡς ἀγῶν ἀτόμου ἀμυνομένου ὑπὲρ τοῦ ὑφεστώτος ἐν τῇ κοινωνίᾳ δικαίου, ὅπου παραβιάζει ἢ ἐν τῇ κοινωνίᾳ κρατοῦσα τάξις.

ὑπὸ τὴν δευτέραν ταύτην μορφήν ἐμφανίζεται τὸ πρόβλημα ἐν τῇ ἀπασχολούσῃ ἡμᾶς περιπτώσει.

Καὶ ἐρωτᾶται : ὅταν τὸ ἄτομον ἐν τῇ περὶ τοῦ δικαίου ἢ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ συνειδήσει ἐθρεθῆ ἀντιμέτωπον τῆς κοινωνίας ἢ τῆς κρατούσης ἐν τῇ κοινωνίᾳ τάξεως, τί θὰ συμβῇ ;

Διττὸν ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τὸ ἐρώτημα τοῦτο, καὶ ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ ατόμου καὶ ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς κοινωνίας.

Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ ατόμου : Ὁ Jhering, ὃν δὲν διέφυγεν, ὅπως διέφυγε τὸν ἀρθογράφον τῆς Δικαιοσύνης, τὸ πρόβλημα, τῶν δύο ἕτερον προβλέπει, ὅτι θὰ συμβῇ : Ἡ δηλ. τὸ ἄτομον θὰ γίνῃ ἐγκληματίας ἐκ προσβληθέντος συναίσθηματος δικαίου, ἢ θὰ συντριβῇ ἐξ ἠθικῆς αἰμορραγίας καὶ θ' ἀποβάλῃ τὴν ἐπὶ τὸ δίκαιον πίστιν.

Εἰς τὰς δύο ταύτας ἐνδεχομένας λύσεις προστίθεται ἴση τρίτη, ἡ διαγωγή τοῦ πολίτου ἐν τῇ ἐπασχαλούσῃ ἡμᾶς περιπτώσει, ὅστις ἀνθίσταται παθητικῶς κατὰ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς κρατούσης ἐν αὐτῇ τάξεως χωρὶς ὅμως ν' ἀποβάλῃ τὴν πίστιν ἐπὶ τὸ δίκαιον. Μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων λύσεων ὑπάρχει τοῦτο τὸ κοινὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πρώτην, ὅτι ἐπὶ τῆς πρώτης λύσεως λειτουργεῖ θετικῶς ἡ βούλησις τοῦ ατόμου, ἐνῶ ἐπὶ τῶν ἑτέρων δύο λύσεων ἀπρακτεῖ ἡ βούλησις.

Ὅτι δὴποτε ὅμως ἐκ τῶν τριῶν ὡς ἄνω ἐνδεχομένων καὶ ἂν συμβῇ, ἡ διαγωγή τοῦ ατόμου διαφεύγει τὸν ἔλεγχον ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ ἠθικοῦ ἢ ἀνηθικοῦ.

Τὸ ἄτομον τηρεῖ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν διαγωγὴν ἕνεκα λόγων ἐγκειμένων εἰς τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ ἰδιοσυστασίαν.

Ἀπὸ τοιαύτης ἐπόψεως θὰ ἠδυνάμειθα εὐκότως νὰ διακρίνωμεν δύο τύπους ἀνθρώπων : τὸν ἄνθρωπον, παρ' ὃ συντόμως λειτουργεῖ ἢ βούλησις καὶ τὸν ἄνθρωπον, παρ' ὃ συντόμως λειτουργεῖ ἡ διάνοια, εἴτε τὸν ἐθελιστικὸν καὶ τὸν ἰντελλεκτουαλιστικὸν τύπον, οὗς μετὰ θαυμαστῆς λεπτότητος διαγράφει ὁ Vinerkandt (Natur=und Kulturvölker).

Μεταξὺ τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν τῆς βουλήσεως καὶ τῆς διανοίας θὰ ἐδικαιολογεῖτο τις ὑποστηρίξων, ὅτι κατὰ κανὸνα ὑπάρχει σχέσις τοιαύτη, ὥστε παρ' ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἔντονος λειτουργία τῆς μιᾶς ἐπιφέρει ἀτονίαν τῆς ἑτέρας.

Ἐντεῦθεν δὲ ἐξηγεῖται, ὅτι τὸ ἄτομον, παρ' ὃ ἐμφανίζεται τὸ πρόβλημα τῆς ἀντιθέσεως καὶ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ πρὸς τὴν κοινωνίαν, ἀναλόγως τοῦ τύπου εἰς ὃν ὑπάγεται θέλει ἀκολουθήσῃ εἴτε τὴν ὁδὸν τοῦ ἐγκλήματος, ἐὰν συντόμως λειτουργεῖ παρ' αὐτῷ ἡ βούλησις, εἴτε μίαν τῶν ἑτέρων δύο ὁδῶν.

Ὁ Μιχαὴλ Kohlhaas, ὁ ἐθελιστικὸς τύπος, ὃν ἐπλασεν Kleist, καθίσταται ὁ ἐκ προσβληθέντος συναίσθηματος δικαίου ἐγκληματίας τοῦ Jhering. Ὁ Kohlhaas διεκδικεῖ διὰ παντός μέσον τοῦ δικαίου, καὶ ὅταν ἀρνῆται εἰς αὐτόν ἡ κοινωνία ἢν διέπει φαύλη Kabinettsjustiz, τὴν προστασίαν τῶν νόμων, σκέπτεται : Ἐτι διὰ τῆς ἀρνήσεώς τῆς ἡ κοινωνία θέτει αὐτὴ εἰς χεῖράς του τὸ ρόπαλον, ὅπερ θὰ τὸν προστατεύσῃ. Φαντάζεται ὅτι ἡ κοινωνία τὸν ἐκδικεῖ εἰς τὴν ἔρημον καὶ κατὰδιδάσει καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς τὰ θηρία. «Προτιμώτερον νὰ εἶμαι σκύλος, ἀναφωνεῖ, παρὰ ἄνθρωπος, ὅταν μὲ ποδοπατοῦν».

Ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ὁ τύπος τοῦ ἀνθρώπου τῆς διανοίας ἔχει συνειδηθῆναι ὅτι ἡ δύναμις τῆς θελησῆς του, ἐκδηλούμενης εἰς πράξεις, εἶνε ἀνίσχυρος ἀπέναντι τῆς δυνάμειος τῆς κοινωνίας. Οὕτως ἀπελογήθη καὶ ὁ Σωκράτης πρὸς τοὺς δικαστάς του : «Ὁὐ γὰρ ἐστίν οὐστις ἀνθρώπων σωθήσεται, οὔτε ἡμῖν οὔτε ἄλλῳ οὐδενὶ πλήθει γνησίως ἐναντιούμενος καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικοι καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι.»

Διὰ τοῦτο ὁ ἀνθρώπος οὗτος ἀποφεύγει τὰς πράξεις. Ἐν γένει δὲ ἡ ἀνεπτυγμένη συνειδήσις παρὰ τῆ ἀνθρώπων τῆς διανοίας ἔχει ὡς πρὸς τὴν βούλησιν ἀρνητικὴν μόνον λειτουργίαν, ἣν ἄριστα διετύπωσεν αὐτοψυχολογούμενος ὁ Σωκράτης : «ἐμοὶ δὲ τοῦτό ἐστιν ἐκ παιδός ἀρξάμενος, φωνή τις γιννομένη ἣ θὰν γένηται, ἀεὶ ἀποτρέπει με τοῦτο, ὃ ἂν μέλλω πράττειν, πρότρέπει δὲ οὐποτε.»

Ἡ ἀρνητικὴ δ' αὕτη λειτουργία δύναται νὰ ἐξίχθη εἰς τὰ ἄκρα καὶ νὰ καταλήξῃ εἰς ἀρνήσιν αὐτῆς τῆς ζωῆς.

Τοῦ ἀνθρώπου παρὰ τῆ ὁποῖα ἡ τῆς διανοίας ἀνάπτυξις καταδικάζει τὴν βούλησιν εἰς ἀπραξίαν, τέλειον καλλιτεχνικὸν τύπον, παρέχει ἡ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου Σαίικιστρ δημιουργηθεῖσα μορφή τοῦ Δανῶ προίγκηπος.

Ἀς διατρέψωμεν ἐπ' ὀλίγον εἰς τὰς τρεῖς ταύτας μορφάς, τὰς ὁποίας ἐπιτηδες ἐξέλεξα, διότι καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Hamlet καὶ ὁ Μιχαήλ Kohlhaas ἀγωνίζονται ὡς ἄτομα κατὰ τῆς κοινωνίας ὑπὲρ κατισχύσεως τοῦ δικαίου, καὶ καθίστανται μάρτυρες αὐτοῦ.

Ἐν ᾧ καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι ἦρωες ἀγωνίζονται τὸν αὐτὸν περὶ δικαίου ἀγῶνα, ἐν ᾧ καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἀπεκαλύφθη τὸ τραγικὸν πρόβλημα τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μεταξὺ ἀτόμου καὶ κοινωνίας, ἀλλ' ὅμως ἐκάστος ἐξ αὐτῶν ἡ διαγωγή εἶνε διάφορος καὶ ὑπόκειται εἰς διάφορον ψυχικὴν αἰτιολογίαν.

Ἡ διαγωγή τοῦ Kohlhaas ἀποτελεῖ τὴν πρῶτην λύσιν, ἣν προείδεν ὁ Jhering, καὶ αἰτιολογεῖται, ὡς εἶπομεν, ἐκ τῆς συντόνου λειτουργίας τῆς βουλῆσεως.

Ὁ Hamlet, ὁ νέος, ὁ ἔχων βαθέως ἠδύκακωμένην τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν ἐν Βυτεμβέργῃ σπουδῶν του, προσωποποιεῖ τὴν δευτέραν λύσιν τοῦ Jhering, εἶνε ὁ ἀνθρώπος, ὁ ὁποῖος, μὴ εὐρίσκων τὸ δικαίον του, ὅπερ ποδοπατεῖ ἢ σαπρὰ Δανικῆ κοινωνία, μετὰ καρδίας αἱμασσούσης ἀπόλλυσι τὴν ἐπὶ τὸ δικαίον πεποιθῆσιν ὁ Hamlet ἀπόλλυσιν ἐτι πλέον τὴν πεποιθῆσιν ἐπ' αὐτὴν τὴν ζωὴν.

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρων προβάλλει ἡ μορφή τοῦ Σωκράτους. Ὁ τέλειος οὗτος τύπος τοῦ ἀνθρώπου τῆς διανοίας.

Ὡς ἀνθρώπος τῆς διανοίας παρούσας καὶ αὐτὸς καθὼς καὶ ὁ Hamlet ἀπραξίαν βουλῆσεως.

Ἰφιστάμενος τὴν ἀδικίαν αὐτοκτονεῖ ἐν συνειδήσει ἀπόλλυσι καθὼς καὶ ὁ Hamlet τὴν ζωὴν ἀλλὰ δὲν ἀπόλλυσι καθὼς ὁ Hamlet τὴν πεποιθῆσιν ἐπὶ τὴν ζωὴν, τὴν πεποιθῆσιν ἐπὶ τὸ δικαίον.

Ἡ πεποιθῆσιν αὕτη προσοιδεῖ εἰς τὴν μορφήν τοῦ Σωκράτους τὴν γαλήνην, ἣς στερεῖται ὁ Δανὸς προίγκηψ, ἀν καὶ κοιναὶ μεταξὺ ἀμφοτέρων εἶνε καὶ ἡ ἀμφιβολία καὶ ἡ ἀβουλία καὶ ἡ εἰρωνεία καὶ ἡ ἀηδία καὶ ὁ κόρος.

Τὴν ἀηδίαν καὶ τὴν εἰρωνείαν καὶ τὸν κόρον ἔχει ὅμως ὁ Σωκράτης κατὰ μόνης τῆς ἐν τῇ ζῆ κοινωνίας, πρὸς ἣν μάχεται καὶ ἣς κατὰ πρόσωπον τὰς ρίπτει, χωρὶς ν' ἀγνοῇ ὅτι τοῦτο πράττων ἐξερθεῖσαι ἐτι μάλλον τοὺς δικαστάς του.

Ὁ Δανὸς προίγκηψ ἔχει τὴν ἀηδίαν καὶ τὴν εἰρωνείαν καὶ τὸν κόρον ἐν γένει κατὰ τῆς ζωῆς καὶ καθ' ἑαυτοῦ.

Ὁ Hamlet μόνον αὐτοκτονεῖ ἠθικῶς. Ὁ Σωκράτης αὐτοκτονῶν μάχεται ὑπὲρ τοῦ δικαίου.

Αὐτοκτονεῖ, διότι ἀρνεῖται νὰ δικασθῇ, διότι ἡ ἀπολογία του εἶνε ἀρνήσις ἀπολογίας, ὡς προσφυῶς τὴν ἐχαρακτήρισεν ὁ Pöhlmann (Sokrates und sein Volk).

Μάχεται ὑπὲρ τοῦ δικαίου, διότι τὴν παθητικὴν αὐτοῦ κατὰ τῆς κρατοῦσης ἐν τῇ κοινωνία τάξεως ἀντίστασιν ἐννοεῖ ὡς ἔπλον τοῦ ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἀγῶνός του.

Τὸν τύπον τοῦ Σωκράτους δὲν ἔλαβεν ὑπ' ἑσφιν ὁ Jhering, ἀλλ' ὁ τύπος οὗτος συμβολίζεει καθ' ἡμᾶς τὴν τρίτην λύσιν, ἣν ἀκολουθεῖ τὸ ἄτομον ὅταν εὐρεθῇ εἰς τὴν τραγικὴν ἀντίθεσιν τῆς περὶ δικαίου

καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ δικαίου ἀντιλήψεως πρὸς τὴν ἀντίληψιν τῆς κοινωνίας ἢ τῆς ἐν τῇ κοινωνία κρατοῦσης τάξεως, ἣτος τὴν λύσιν τῆς παθητικῆς ἀντιστάσεως.

Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ πάλιν, ὅτι μεταξὺ Σωκράτους καὶ Hamlet κυρίως δὲν ὑπάρχει διαφορὰ, ἢ μάλλον ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς βουλῆσεως δὲν ὑπάρχει διαφορὰ, διότι παρ' ἀμφοτέρους ἀπρακτεῖ ἡ βούλησις ἀμφοτέρους δ' οἱ τύποι οὗτοι ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης θὰ ἡδύνατο νὰ χαρακτηρισθῶσιν ἐν παραβολῇ πρὸς τὸν Kohelaas, τύπον ἀπρακτοῦσης βουλῆσεως, τύπον τῆς ἀπραξίας.

Ἄλλ' ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ Σωκράτους καὶ Hamlet ἀπὸ ἐτέρρας ἐπόψεως.

Τὴν ἀπραξίαν τῆς βουλῆσεως τοῦ Σωκράτους συνοδεύουσι παραστάσεις δικαιοτέρου δικαίου ἢ δικαιοτέρον ἐφαρμοζομένου δικαίου καὶ ἡ πεποίθησις ἐπὶ τὸ δικαίον τοῦτο.

Αἱ συνοδεύουσαι αὐτὰς παραστάσεις καὶ ἡ ἐπὶ τὸ δικαίον πεποίθησις τοῦ ἀπρακτοῦτος ἀτόμου μεταδιδόμεναι καὶ εἰς ἕτερα ἄτομα δύναται νὰ προκαλέσῃ θετικὴν ἀνιδρᾶσιν κατὰ τῆς κοινωνίας καὶ ἐξυγίανσιν αὐτῆς. Τοῦτο εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὅποιον χρησιμδεῖ ὁ Σωκράτης πρὸς τοὺς καταψηφισάντας αὐτοῦ.

Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ὁ Σωκράτης καίπερ ἀπρακτῶν, ἀνίσταται ὅμως κατὰ τῆς κοινωνίας, καὶ τοιαύτην παθητικὴν ἀντίστασιν ἐννοεῖ διακηρύττων : «ἀλλὰ ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῆ ὄντι μαχόμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθῆσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.»

Τοιαῦται παραστάσεις καὶ τὸσαυτὴ πεποιθῆσιν ἐπὶ τὸ δικαίον καὶ τὴν ζωὴν ἐλλείπουσιν ἀπὸ τοῦ Hamlet ἤτο ὅμως ὁ Hamlet καὶ νεώτερος καὶ τρυφερότερος τοῦ μεγάλου σοφοῦ.

Ἀς ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν ἐτέραν ὄψιν τοῦ προβλήματος, τὴν κοινωνικὴν, διότι καὶ ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς κοινωνίας ἐνδιαφέρον ἔχει τὸ πρόβλημα.

Κεῖται ἐκτὸς πάσης ἀμφισβήτησεως, ὅτι ὅπου ἐμφανισθῇ ὁ περὶ κατισχύσεως τοῦ δικαίου ἀγῶν μεταξὺ ἀτόμου καὶ κοινωνίας, τὸ ἄτομον καθ' ὃ τὸ ἀσθενέστερον μέρος θὰ ὑποκύβῃ εἴτε ἐνεργῆσιν εἴτε ἀπρακτῆσιν ἢ βούλησιν αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἡ ἥττα τοῦ ἀτόμου ἐν τῇ ἀγῶνι τούτῳ δὲν σηματοῖ πάντοτε καὶ τὴν λύσιν τοῦ δράματος.

Ἡ λύσις τοῦ δράματος καὶ ἡ κρίσις τοῦ ἀγῶνος ἐπιφυλάσσεται εἰς τὴν ἱστορίαν.

Ἡ ἱστορία δὲ διδάσκει ὅτι ὑπὸ δύο μορφάς ἐπέρχεται ἡ λύσις : εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἐντὸς τῆς κοινωνίας ἐπικρατήσεως τοῦ δικαίου ὅπερ ἀντεπροσώπευε τὸ ἄτομον, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἐξωθεν ἐπιβολῆς τοῦ δικαίου. Ἡ ἐντὸς τῆς κοινωνίας ἐπικράτησις τῆς περὶ τοῦ δικαίου ἀντιλήψεως τοῦ ἀτόμου ἐπέρχεται, ὅταν μεταδοθῶσιν αἱ περὶ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ παραστάσεις τοῦ ἀτόμου εἰς τοὺς πολλοὺς, ὅστινες συγκεντρώνοντες δύναμιν μείζονα ἐκείνης, ἣν διαθέτουσιν ἢ τὸ δικαίον θέτουσα καὶ ἢ τὸ δικαίον ἀπονέμουσα τάξις ἐν τῇ κοινωνία, θὰ ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῶν τάξεων τούτων. Τὸν τρόπον τοῦτον θὰ ἡδύνατο τις νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς τὸν τρόπον τῆς ἐκ τῶν κάτω λύσεως τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος.

Ὅπως εἰς τ' ἀνωτέρω παραδείγματά μας : Αἱ περὶ τῆς ἀπονομῆς τοῦ δικαίου παραστάσεις τοῦ Kohlaas μεταδιδόμεναι εἰς τὴν γερμανικὴν κοινωνίαν θὰ ἐπενέγκουσι τὴν κατάλυσιν τῆς Cabinets justit.

Ἄλλ' ἐν Δανίᾳ τὸ δικαίον θ' ἀποκαταστήσῃ ξένος πολεμιστῆς, ὁ Νορδηγὸς προίγκηψ Fortinbras καταλαμβάνων αὐτὸς καὶ τὸν Δανικὸν θρόνον.

Καὶ τώρα, ἵνα ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα, ἀφ' οὔ ἐξεκινήσαμεν, διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐν ἣ τὸ φαινόμενον τῆς ὑπάρξεως πολιτῶν ἀποφρογόντων τὴν ποιτικὴν δικαιοσύνην ἐκ δυσπιστίας πρὸς αὐτὴν, δεῖκνυε τὴν ὑπαρξίν τοῦ προβλήματος ἐν ὅλῳ τῆ τραγικῆ αὐτοῦ μεγαλειῶ, θὰ ἐπετρέπετο ἡ ἐρώτησις :

Καὶ πόθεν ἡ λύσις ; Ἐκ τῶν κάτω ἢ ἐκ τῶν ἔξω ;

Ὁ ἐπιλεκτος πολίτης, οὐτινος ἢ διαγωγή ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὰς σκέψεις ταύτας, ἀποδεικνύει διὰ τῆς δημοσιευθείσης συνετεύσεως του, ὅτι ἔχει πεποθήσιν, ὅτι ἡ λύσις θὰ ἐπέλθῃ ἐκ τῶν κάτω. Καὶ ἀπὸ τῆς πεποιθῆσεως ταύτης ἀπρακτῶν μέχρις οὗ καὶ τῶν πολλῶν ἐξ-

υφῶθη ἡ συνειδήσις εἰς παραστάσεις δικαιοτέρας ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, μάχεται ὑπὲρ τοῦ δικαίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Νοεμβρίου 1907.

Η. I. Ἀραβαντινὸς

ΑΡΘΡΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 17 Νοεμβρίου.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς, ἀπειθῶν νοουθεσίας πρὸς τὴν ἐπισκεφθεῖσαν αὐτὸν ἐξ ὀνόματος τῶν δικηγόρων ἐπιτροπὴν, εἶρε καταλληλοτάτην ἴσως τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως ἀναπτύξῃ, μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν γνωστὴν διαλεκτικὴν γοητείαν, τὰ δικαιώματα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεις τόσο ἐκείνων ὅστινες, εἴτε ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πολιτεύματος εἴτε καὶ ἐκ τῶν συνθηκῶν ἢ τῶν ἐθίμων, τὴν χειρίζονται, ὅσον καὶ παντὸς ἀναμένοντος ἐκ ταύτης τὴν θεραπείαν τῶν εἰς εὐρύτερον ἢ στενότερον κύκλον κακῶς κειμένων ἢ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν. Ἐτόνισε δὲ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς, ὡς συμπέρασμα τῶν ὁραίων ὑπὸ πᾶσαν ἐποφὴν πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν δικηγόρων ἀποστροφῶν του, ὅτι ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ὑπέχει τὴν ὑποχρῆσιν νὰ σιγήσῃ, ἐφ' ὅσον οἰαδῆποτε ἐπαγγελματικὴ τάξις ἐσκεφέθη νὰ θέσῃ αὐτὴν πρὸ τοῦ διλήμματος, ὅπερ οἱ ἐν Ἀθήναις δικηγόροι διὰ τῆς στάσεώς των παρεσκεύασαν.

Τοιαῦτα δημοσιᾶ διδάξας ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκτελεστικῆς καὶ χειριζόμενος τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἐξέπληρωσε πράγματι καθήκον ἐπιβαλλόμενον αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πολιτεύματος καὶ ὑπὸ τῆς θέσεως ἣν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πολιτεύματος κατέλαβε καὶ κατέχει. Καὶ μέχρι τοῦ σημείου τούτου σταματᾷ ἡ θεωρία, ἡ ὁραία ἐπαναλαμβάνομεν, ἐκεῖνη ἣτις θὰ ἦτο καὶ ἀκλόνητος, ἀν τὰ πλεῖστα τῶν ἐπιχειρημάτων ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται δὲν εἶχον παρ' ἡμῖν παροσλάθει τὴν ἔννοιαν τῶν προσχημάτων. Μὲ θεωρίας ὅμως, ὁραίας ὅσονδῆποτε, καὶ μὲ φράσεις λαξευτάς καὶ μὲ ἀποστροφάς περὶ καθηκοντολογίας, παραπλανῶνται ἴσως ἐπὶ χρόνον μικρὸν ἢ καὶ μακρὸν τάξεις κοινωνικαὶ ἢ ἐπαγγελματικαὶ, οὐδέποτε ὅμως ἱκανοποιούνται. Καὶ τάξις τοιαύτη, παρημελημένη ἀφ' ἣς ὑπήρξε δικονομία καὶ ὁργανισμὸς δικαστηρίων εἶνε ἡ τάξις τῶν δικηγόρων.

Νομιμόφων ὅσον οὐδεμία ἄλλη, γνωρίζουσα ν' ἀποδίδῃ τὸν προσήκοντα εἰς πᾶσαν ἀρχὴν σεβασμὸν, ὑπὲρ τοῦ νόμου πάντοτε δουλεύουσα, πρὸ τοῦ νόμου πάντοτε ἀποκαλυπτομένη καὶ μέχρις ἐδάφους ὑποκλινομένη, ἐν μέχρι πρό τινος δὲν ἐγνώρισε : τὰς πρὸς ἑαυτὴν ὑποχρεώσεις τῆς. Δὲν εἶχε κατανοήσῃ ἀκόμη καὶ ἐν ἄλλο : τὴν δύναμιν τὴν ἀκαταγώνιστον, ἣν ἐν ἑαυτῇ περιλαμβάνει ἡ ἔννοια τοῦ δικαίου. Εἰς συναίσθησιν ἀμφοτέρων τούτων ἦλθεν ἐκ συμπτώσεως τυχαίας καὶ ἐξ ἀφορμῆς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅχι πλέον ἀσημάντου, ἀλλὰ καὶ ἀναξίας προσοχῆς. Ἡνδρώθη τότε, συνήλθεν ὡς ἀνθρώπος εἰς, ἀντικρῶσθῃ πρὸς ἕνα πρωθυπουργὸν, ἣκουσε παρ' αὐτοῦ τὰς ὁραίας περὶ τοῦ πολιτεύματος θεωρίας, καὶ ἀντι ἀπαντήσεως ἐπέδειξε πρὸς αὐτὸν ἕνα γρόνον, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται θεωρία τῆς σκοπιμότητος. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἢ τὸσον εὐθιχτος, ἢ προορισμὸν ἔχουσα νὰ παρακολουθῇ πᾶσαν κίνησιν καὶ νὰ βαίνειν κατόπισθεν πάσης προόδου, ἢ αὐτοβούλως δρῶσα, ἢ εὐαίσθητος αὕτη

ἐξουσία, ἣτις μόνον ὑπὸ πίεσιν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φαίνεται ὅτι ἐνεργεῖ, ἢ ἐξουσία αὕτη ἔκπαλαι εἶχε καταστῆ ἐπιλήσιμων πρὸς τάξιν, ἢς τὴν ὀνομάσωμεν ἐπαγγελματικὴν, τόσας δυνάμενιν νὰ ἔχη ἀξιώσεις, ὅσας ἡ τάξις τῶν δικηγόρων. Ἡ τάξις δὲ αὕτη, ἡ ἐκνευρισθεῖσα ἐπὶ τόσας δεκαετηρίδας νὰ ἀναμένῃ, ἢ ἐκ τούτου περιελθοῦσα, εἰς ὃ περιήλθε σημεῖον, ἐπανάστασιν τάχα κηρύσει κατὰ τοῦ πολιτεύματος, ἀνδρικῶς ἀνταταχθεῖσα κατὰ τῶν ἐκπροσωπούντων τοῦτο καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀπαιτήσασα ἢ ἐκεῖνο ὅπερ ἀπὸ δεκαετηρίδων ἔδει νὰ εἶχεν ἐπιτελεσθῇ ; Ἄναμφιβόλον βεβαίως εἶνε ὅτι πᾶσα ἐξουσία δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον τὰ τεθῆ ὑπὸ τὴν πίεσιν οὐδενός. Τὸ ἀναμφιβόλον ὅμως τοῦτο ἔχει τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ἐξουσία αὕτη ἐπετέλεσεν ἐν πάσῃ στιγμῇ τὸ καθ' ἑαυτήν. Ἡ ἀντίθετος ἐκδοχὴ ἀγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅχι ὅτι ἡ ἐξουσία αὕτη εἶνε ἀξία καταλύσεως, ἀλλ' ὅτι ἔχει ἀνάγκην διεγερτικῶν ἀναλόγων πρὸς τὴν νάρκην, ὑπὸ τῆς ὁποίας εἶνε κατελιμμένη. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἀπεπειράθησαν καὶ ἐπέτυχον οἱ ἐν Ἀθήναις διαηγόροι. Ἡκολούθησαν τὴν θεωρίαν τῆς σκοπιμότητος, ἀντιτάξαντες κατὰ τῶν θεωρίων τοῦ ἀρχηγῶ τῆς ἐκτελεστικῆς μὲν τὰ πράγματα καὶ ξηρὰ τὰ γεγονότα καὶ γυμνὴν τὴν ἀνάγκην τῆς μερίμνης, ἣτις ἐπιβάλλεται νὰ ληφθῇ. Ἐναπομένονσιν ἤδη οἱ μεμφίμοιοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ αὐτὸς ὁ κ. Πρωθυπουργός, οἱ ἀπαισιδόξως κιννοῦντες τὴν κεφαλὴν καὶ περιλύτως κραυγάζοντες καὶ καταλήγοντες εἰς τὴν ἐπιφθόν, ὅτι ἀλλοίμονον ἂν τὸ κίνημα τῶν ἐν Ἀθήναις δικηγόρων μιμηθῶσι καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἐκεῖναι τάξεις, αἵτινες θεωροῦσιν ἑαυτὰς ἠδικημένους ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἢ ἄλλης ἐξουσίας. Ἡμεῖς ἀπαντῶμεν ὅχι ἀλλοίμονον, ἀλλ' εἶθε. Ὅταν τὸ δικαίον πάσης τάξεως εἶνε τόσον μέγα ὅσον τὸ τῆς τάξεως τῶν δικηγόρων, πᾶν μέτρον πρὸς πραγμάτων αὐτοῦ δὲν ἀποτελεῖ κατάλυσιν ἐξουσιῶν, ἀλλ' ἀναστήλωσιν αὐτῶν, τὸ παράδειγμα δὲ τάξεων ὀλοκλήρων ἐξεγειρομένων ἀνδρικῶς καὶ εὐγενῶς πρὸς ἐπιδίωξιν καὶ πραγματοποίησιν ἐκείνου ὅπερ ἀγεῖ εἰς βελτίωσιν, εἶνε παράδειγμα ἄξιον μιμήσεως.

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΠΤΩΧΕΥΣΙΣ ΜΕΤΑ 9 1/2 ΕΤΗ!!

Δημοσιεύομεν ἀμέσως κατωτέρω κατὰ πιστότατον ἀντίγραφον τὸ σκεπτικὸν καὶ διατακτικὸν τῆς ὑπ' ἀριθ. 4624 τοῦ ἔτους 1907 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν. Τὸ θέμα ὅπερ τόσον ἐλαφρῶς—ἡ ἔκφρασις δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ πράγματος—χειρίζεται ἡ ἀπόφασις αὕτη, εἶνε ἐξ ἐκείνων ἄτινα δὲν ἀνάγονται εἰς κύκλον στενόν, οὐδὲ καυνοῖσιν ἰδιωτικὰ συμφέροντα ὀρισμένων διαιδικῶν, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων ἄτινα, ἀνευ ὑπερβολῆς δίδουσι ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν διεύθυνσιν, πρὸς τὴν κατωφείραν πάντοτε, εἰς τὴν δημοσίαν πίστιν καὶ εἰς τὰς συναλλαγὰς ἐν γένει. Τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς θέμα μᾶς ἀπσχυλόησε καὶ πρὸ ἔτους περίπου, ὅτε, ὡς ἐνθυμούμεθα, ἀπεκαλέσαμεν τὸ φαινόμενον παγῖδα. Σήμερον τὸ ἀποκαλούμενον τραῦμα. Ὅπως δῆποτε ὅμως καὶ ἂν τὸ ἀποκαλέσωμεν, ἐν πάντοτε παραμένει τὸ ἐκτὸς πάσης ἀμφισβήτησεως, ὅτι ἡ δικαστικὴ μας ἐξουσία, οὕτω σκεπτομένη καὶ τοιούτου εἶδους ἐκδίδουσα ἀποφάσεις ἐπὶ ζητημάτων τόσον γενικῶν, οὐ-

δεν άλλο πράττει ή βαθυτάτην άνορύσει ύπόνομον κατά τής έμπορικής ιδίαι πίστεως, τήν όποιαν διά μεθόδων διαφόρων, άρκετά μέχρι τής σήμερον έχομεν ύπονομεύσει.

Έπανερχόμεθα έν τούτοις είς τήν συγκεκριμένην περίπτωσιν τής άνω άποφάσεως ήτις, δημοσιευθεΐσα έν σωτηρίω έτει 1907, και δη κατά μήνα Νοέμβριον, και κηρύττουσα είς κατάστασιν πτωχεύσεως Άθηναιόν έμπορον, άποφάινεται συγχρόνως ότι ή έμπορος ούτος έπαυσε τάς πληρωμάς του τή 10 ΜΑΙΟΥ 1898 ήτοι πρό 9 1)2 ΕΤΩΝ! Πόσαι μυριάδες συναλλαχών έν τή μεταξυ έλαβον χώραν, πόσα προνόμια άπεκτήθησαν και πόσα μεταβολαι επί ακινήτων συνετελεσθησαν, όλα ταύτα ούδ' έπί στιγμήν φαίνεται άπησώλησαν τούδ' συνάκται τής άποφάσεως, προς ούς άνυποκριτα μεταβιβάζομεν τά συγχαρητήρια του Άθηναικού έμπορίου.

Η άπόφασίς έχει άυτολεξεΐ ώς έξής: Έπειδή έκ τών καταθέσεων τών έξετασθέντων μαρτύρων επί του θέματος τής άποφάσεως ταύτης, προσαγομένης έν άντιπεφωνημένω άντιγράφω τής περι άυτών έκθέσεως του Είσηγητου, συνδυαζομένων με τά προσαγομένα παρά του άποδεικνύοντος έγγραφα έν τή δικογραφίαι, άπεδείχθη κατά τήν κρίσιν του δικαστηρίου τό θέμα τής άποφάσεως ταύτης, διότι, ώς καταθέτει ή μάρτυς, τήν 5 Μαΐου 1898, ή πτωχεύσας ήρήθη να τή πληρώση τό παρουσιασθέν αυτῶ ληξιδροθέσιμον γραμματίον, μη εύκολύνόμενος, ύπερ έκτοτε δέν έπλήρωσε, δι' ή και τῶ ήγειρε τήν έκκρεμοϋσαν έτι άγωγόν του, καθώ; και ή έτερος έξετασθείς μάρτυς καταθέτει ότι τό έτος 1898, ιδίως τον Φεβρουάριον του 1898 του έδάνεισε δραχμάς 500 ής εκτοτε δέν τῶ έπέστρεψε μέχρι: σήμερον καιτοι πολλάκις ζητηθείσας και τέλος ή τρίτος έξετασθείς μάρτυς καταθέτει ότι τον Άπρίλιον του 1898, λήξασαν τότε συναλλαγματικήν τής άποδοχής του πτωχεύσαντος, ούτος δέν ήδυνήθη, ούδ' εκτοτε ζητηθείσαν τήν πληρωμήν. Τών καθυστερήσεων τούτων άποτελουσών πρῶσιν τών πληρωμών του τότε έμπορου πτωχεύσαντος και δέον να γένηται δεκτή ή αίτησις του αίτουόντος άνατρέχοντος του χρόνου τής παύσεως τών πληρωμών, ότι και δέον συμφώνως τή αίτήσιν να προσδιορισθῆ.

Διά ταύτα

όρίζει χρόνον παύσεως τών πληρωμών του πτωχεύσαντος... τήν 10 Μαΐου 1898 !!!

OSKAR BÜLOW

Τήν 19 Νοεμβρίου (ν. ή.) άπεβίωσεν έκ συγκοπής καρδιάς έν Αΐδελβέργη ή μέγιστος τών συγχρόνων δικονομολόγων Oskar Bülow, μουσικισόμβουλος και έν διαθεσιμότητι Καθηγητής του Πανεπιστημίου τής Λειψίας, άγων τό 71 έτος τής ηλικίας αυτου.

Διά του θανάτου του Bülow ή δικονομική επιστήμη άπόλλυσιν ού μόνον τον κορυφαϊόν αυτης, αλλά και εκείνον όστις τήν άνεμόρφωσε καταστήσας διά τής νομομαθείας και μεγαλοφυΐας αυτου τό δικονομικόν δικαϊον κλάδον όντως τής επιστήμης άντάξιον τών λοιπών. Η ιστορία του επιστημονικού, συγγραφικου και καθηγητικου βίου του Bülow εινε άναποσπαστάς συνδεδεμένη με τήν γέννησιν και άνάπτυξιν τής συγχρόνου δικονομικής επιστήμης έν Γερμανία.

Ως ή Savigny ούτω και ή Bülow νεώτατος άνεδείχθη μεγαλεπίβολος σκαπανεύς νέων επιστημονικῶν ιδεών και δημιουργός άρχών επιστημονικῶν, αΐτινες άπετέλεσαν βάση τής συγχρόνου επιστημονικής έπεξεργασίας τών δικονομικῶν θεσμών.

Η άναδείξασα τον Bülow έργασία εινε ή περιώνυμος έν τή δικονομική φιλολογία μελέτη αυτου «Περὶ δικονομικῶν ένστάσεων και δικονομικῶν προϋποθέσεων» (Die Lehre von den Process-einreden und die Processvoraussetzungen) δημοσιευθεΐσα τῶ 1868 ότε ή Bülow διετέλε τακτικῶς Καθηγητής έν Γκίσειν, θεσιν ήν κατέλαθε πριν ή συμπληρώσει τό τριακοστόν έτος τής ηλικίας αυτου. Συνάδελφος τότε του Γέριγκ έν Γκίσειν και διάπυρος αυτου θαυμαστής ένεπνευσθη ή Bülow έκ τής συγχρόνως τότε γενομένης έργασίας του μεγάλου συναδέλφου του επί του Πνεύματος του Ρωμαϊκου δικαϊου και ήθέλησε άποβάλλων πάσαν προκατάληψιν δημιουργηθείσαν έκ του διαρκούντος έτι δικονομικου μεσαιωνος να έπεξεργασθῆ τό δικονομικόν δικαϊον επί τῶ βάσει νέων δλων άρχών.

Προλογιζόμενος τής μελέτης αυτου, άφιερουμένης είς τον Γέριγκ, γράφει ή Bülow τά ακόλουθα περι τής καταστάσεως είς ήν εύρίσκατο τότε ή δικονομική επιστήμη.

«Η οικονομική επιστήμη όφείλει να διέλθη μακράν έτι οδόν να πλησιάσῃ τάς προόδους αΐτινες έγένοντο είς τους πλείστους τών άλλων κλάδων του δικαϊου. Πρό παντός άπαιτείται: προς τοϋτο τό θάρρος μάλλον ευρύτερας δογματικής έρεΐνης. Αί σπουδαιόταται δέ δικονομικαι έννοιαι διατελοϋσιν εισέτι άσφαεις, επισκοτισμένοι δι' έσφαλμένων όρισμολογικῶν διασκευῶν ή παραπλανουσῶν όνοματολογιῶν, αΐτινες άπασαι μετ' έπιμονής διετηρήθησαν ώς κληρονομία τής μεσαιωνικής νομικής επιστήμης.

Ουνως δ' ή Bülow επέτευχεν επί τῶ βάσει αυτών τών πηγῶν του δικαϊου να καταδείξῃ τό έωλον τών μέχρι τής έπο-

χῆς του κρατησαῶν έν τῶ δικονομικῶ δικαϊῶ επιστημονικῶν άντιλήψεων και να ξεετάσῃ τήν δίκην ούχι ώς μέχρι τής εποχῆς αυτου συνέβαινε περιγραφικῶς, ώς άπλήν διαδικασίαν. Καταρπίπτων τους τεχνικούς όρους, ούς ή σχολαστικῶτης ιδίως του Κανονικου Δικαϊου τής Καθολικής Εκκλησίας διέπλασεν, ήδυνήθη ή Bülow να καταδείξῃ τήν δίκην ως όντως ένόησαν ταύτην οι Ρωμαϊοι, ως μίαν έννομον σχέσηιν μεταξυ δικαστηρίου και διαδίκου, καταρτιζομένην διά τής ύπάρξεως ώρισμένων προϋποθέσεων. Ανετρέψεν άρδην τήν περι δικονομικῶν ένστάσεων διδασκαλίαν και κατέδειξεν ότι αϊ λεγόμεναι άναδηλητικαι ένστάσεις εισι δημιουργήματα σχολαστικισμού και παρανοήσεις τών κανόνων του δικαϊου, έπιβλαβέσταται επιδρῶντα επί τής όρθῆς νοήσεως και συστηματικής έπεξεργασίας τής δίκης.

Ολόκληρον τό Σύστημα του δικονομικου δικαϊου έτέθη διά του Bülow επί νέων δλων βάσεων. Το Δικαστήριον ύπερ μέχρι τής εποχῆς εκείνης ήρευνάτο ως όργανον άπλοῦν δικονομικής προστασίας έν περιθωρίω ούτως ειπεΐν τής δικονομικής διδασκαλίας, δια τής έν εισαγωγῆς έκδοσεως του δικαστικου όργανισμου, κατέλαθε θεσιν έν αυτῶ τῶ δικονομικῶ συστηματι διά τής μελέτης αυτου ως ένός τών προσώπων τής δικονομικής έννομου σχέσεως.

Ο Bülow ύπῆρξεν άληθῶς ή Δούθηρος τής δικονομικής επιστήμης ύπερ τής οποίας μέχρι τής τελευταίας αυτου πνοῆς ειργάσθη. Έμφορούμενος ύπὸ τής ιδέας ότι ή επιστήμη προάγεται διά τής μονογραφικής έπεξεργασίας άπέφυγε να καταναλώσῃ τὰς επιστημονικὰς αυτου δυνατόμας είς συγγραφὰς συστημάτων και έρμηγιδῶν του καθ' ύλου δικονομικου δικαϊου. Έκλέγων τους μάλλον χαρακτηριστικους διά τήν άνάπτυξιν τών ιδεῶν αυτου δικονομικους θεσμούς άνέλυσεν ούτους μονογραφικῶς και καθίστατο ή δημιουργός τής πρώτης ύλης ήτις έν τῶ έπεξεργασία του συστηματος του δικονομικου δικαϊου άπητέιτο. Ου μόνον ή από τής έδρας διδασκαλία άπάντων σχεδόν τών συγχρόνων έν Γερμανία Καθηγητῶν του δικονομικου δικαϊου, αλλά και τά πλείστα τῶν νεωτέρων δικονομικῶν συστημάτων έν τοῖς πλείστοις βασίζονται επί τῶν παρὰ του Bülow θεσειῶν βάσεων, και αυτῆ δ' ή Δικονομία τής Γερμανικῆς Αυτοκρατορίας έχρησιμοποίησε δικονομικὰς έννοιὰς ύπὸ του Bülow δημιουργηθείσας.

Πλήρης παράθεσις ένταυθα τῶν μελετῶν του Bülow δέν ειναι βεβαίως έφικτή. Αϊ πλείστοι τούτων έδημοσιεϋθησαν είς περιοδικα, ιδίως έν τῶ Archiv für die Civilistische Praxis, ούτινος ή Bülow από δεκαετηρίδων διετέλε έκδότης, και έν τῶ ειδικῶ δικονομικῶ περιοδικῶ Zeitschrift für Deutschen Zivilprozess. Έκ τῶν έν τῶ Αρχείω δημοσιευ-

θεισῶν μελετῶν του Bülow περιώνυμος άπέβῃ ή «Περὶ δικονομικῶν πλασματων και άληθειῶν» (Über civilprozessualische Faktionen und Wahrheiten) έκ δέ τῶν έν τῶ περιοδικῶ τής Δικονομίας μνημονεϋομεν τήν έπ' ευκαιρία τής έκδόσεως του έγχειριδίου του Schmidt γραφείσαν «Περὶ τής νέας δικονομικής επιστήμης και του συστηματος του δικονομικου δικαϊου» και έτέρα «Περὶ Άγωγῆς και άποφάσεως» ένθα κυρίως άποκρούεται ή διδασκαλία του Wach περι δικονομικῆς αξιώσεως (Rechtsschutzanspruch).

Η κυριωτέρα όμως έκ τῶν τελευταίων μελετῶν Bülow εινε ή πραγματεία «Περὶ του δικαϊου τής όμολογίας (Das Geständnissrecht)» έν ή αναλύεται έν σχέσει με τήν όμολογίαν τό μέγιστον μέρος τής θεωρίας τῶν δικονομικῶν δικαιπραξιῶν. Ο Bülow πιστός θαυμαστής τής μνήμης του Γέριγκ, είς τήν μνήμην ταύτην άφιερῶ και τό τελευταίον αυτου έργον έν τῶ οποίω άνασκευάζονται αϊ πλείστοι τῶν πλανῶν αΐτινες είχον παρεϊσθῆσει είς τήν περι όμολογίας έν τῶ αστικῶ δικονομικῶ δικαϊῶ διδασκαλίαν.

Ο Bülow δέν παρέμεινε επί πολυ είς Γκίσειν. Έτερα σημαντικώτερα γερμανικὰ Πανεπιστήμια μετεκαλέσαντο αυτον, νέος δ' έτι κατέλαθε τήν περιδλεπτον θέσιν του τακτικου καθηγητου έν τῶ Πανεπιστημί τής Λειψίας, ένθα έδίδασκε κυρίως τό δικονομικόν δικαϊον. Ατυχῶς νευρασθένεια, προσελθούσα έξ ύπερκοπώσεως έν τῶ έργασία ήνάγκασεν αυτον έν τῶ άκμῆ τής ηλικίας πρό δεκαπενταετίας και πλέον να ζητήσει τήν άπομάκρυνσιν αυτου έκ τής διδασκαλικῆς έδρας, ή δέ Σαξωνικῆ Κυβέρνησις εκτιμῶσα τὰς μεγάλας ύπηρεσίας ής είς τήν επιστήμην παρέσχεν ή Bülow, δέν έδέξατο τήν παραίτησιν αυτου, άλλ' έθετο τον νομοδιδάσκαλον είς διαθεσιμότητα παρεχουσα πλήρη τῶν μισθόν αυτου. Έκτοτε ή Bülow άπεσύρθη είς Αΐδελβέργην έν τῶ οποία τό μάλλον ευκραές του κλιματος και ή ήρεμία του βίου συνετέλεσαν ν' αναλάβῃ ή Bülow τήν ύγειαν αυτου και να εξακολουθήσῃ επί μακρά έτη έργαζόμενος ύπερ τής δικονομικῆς επιστήμης.

Ότε δύο μόλις πρό του θανάτου του μήνας έπεσεκέφημεν, τήν έπομένην τῆς έβδομηκοστῆς πρώτης έπετειου τῶν γεννηθῶν του, τον μέγαν δικονομολόγον, εύρομεν ούτον εργαζόμενον έν πληρεστάτη σωματικῆ άκμῆ.

— Γράφω τήν επιστημονικῆν μου διαθήκην, ειπεν ήμῖν και χαίρω πολυ βλέπων Έλληνα νομικόν διανα άναπτύξω και είς ήμάς τάς ιδέας μου μη τυχῶν δέν προφθάσω να τὰς δημοσιεύσω. Και μελirυτοος ως ήτο ήρξατο επί ώραν και πλέον να διδάσκῃ ήμάς περι τῆς θέσεως του δικαστου εναντι του δικαϊου. Δαμβάνων άφορμῆν έκ τινος πρό μηνῶς δημοσιευθείσης ύπὸ τῶ ψευδώνυμον Gnaeus Flavius μελέτης, καθ' ής είχεν ήδη έπιτεθῆ ή Bülow διά διατριβῆς έν τῶ περιοδικῶ «Τὸ Δικαϊον», ως έπετέθη και ή Unger έν τῶ Deutsche Juristen Zeitung, άνέλυσεν τὰς ιδέας του περι ελευθερίας του δικαστου και περι του κατα πόσον ή διάπλασις του δικαϊου ήρτηται έκ τῆς νομολογίας. Άγνοούμεν αν θα δημοσιευθῆ ή επιστημονικῆ αυτη διαθήκη του Bülow, άμφιβάλλομεν μάλιστα περι τούτου, διότι ή νομοδιδάσκαλος ειπεν ήμῖν ότι άπητέιτο έπεξεργασίαν ένός έτους τουλάχιστον διαρκείας, άλλ' αν δημοσιευθῆ θα διδαχθῆ όντως ή νομικὸς κόσμος μεγάλας ιδέας επί του σπουδαιότατου τούτου θεματος, του τὰς βάσεις τῆς νομικῆς επιστήμης άποβλέποντος περι του βαθμου τῆς δημοοργικῆς δυνάμεως δικαϊου παρὰ τῆς νομολογίας και τῆς επιστήμης. Έπί τῶν ιδεῶν τούτων ικανά όντως έγραψεν ή Bülow και τῶ 1885 έν τῶ τότε δημοσιευθέντι έργω αυτου «Νόμος και δικαστικόν λειτουργημα (Gesetz und Richteramt)» τό θέμα όμως κατά τά τελευταία έτη συνεζητήθη από τοσοϋτων ποιλλων άπόψεων, ών πολλὰί άποτελοϋσιν αυτόχρονημια κίνδυνον διά τήν έννομον τάξιν, ώστε ή ανάγκη πλήρους αναλυτικῆς του θεματος διδασκαλίας παρίστατο άφευκτος και τήν διδασκαλίαν ταύτην ούδεις ήτο μάλλον άρμόδιος να αναλάβῃ ή ή μέγας δικονομολόγος, ή πρό τινων ήμερῶν άποβιώσας, ούτινος τό όνομα θα ζήσῃ έφ' ύσον ύφίσταται και δικονομική επιστήμη.

Κωνσταντ. Α. Βασιλείου
Δικηγόρος-Υφηγητής

Αϊ σῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης»
εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὐρισκόμενου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μετὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Ὅμολογοῦμεν ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς καθ' ἣν ἀορίστως τὸ ἡκούσαμεν κοινολογοῦμενον δὲν τὸ ἐπιστεύσαμεν, και σῆ-

Έναυσμα: μερον δέ ὁπότε τὸ ἀνακοινοῦμεν, οὐδεμίαν ἀποδίδομεν εἰς αὐτὸ σοβαρότητα. Ἐλέχθη ὅτι προετοιμάζονται κατηγορίαὶ κατὰ τινων ἐκ τῶν δικηγόρων, ὠρισμένως δὲ κατὰ τῶν κ. κ. Ἄποστ. Λύδη και Νικολ. Δράκου, ἐπὶ ἐξυδρίσει τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἀνωτέρου ἢ κατωτέρου προσώπου. Κρίνομεν περιττὸν νὰ ὑποδείξωμεν ὅτι ὁ χειρότερος σύμβουλος εἰς περιστάσεις τοιαύτης φύσεως εἶνε ἡ παραφορὰ τῆς στιγμῆς, διότι πᾶσα ὑπὸ τοιαύτας ψυχικὰς συνθήκας ἀποφασίς θὰ ἐσημαίνεν ὅτι καταβάλλεται προσπάθεια ὅπως τὸ ἔδαφος τοῦ ἀγῶνος τῶν δικηγόρων ἐξισωθῆ μετὰ τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἴσταται ἡ ἐξέδρισις.

Ἐκείνο ὅπερ πάντα διαθεβαιοῦμεν εἶνε ὅτι οἱ δικηγόροι, διεξαγαγόντες και περατῶσαντες τὸν ἀγῶνα αυτών, ἐστησαν τόσον ὑψηλά, ὥστε ἐκείθεν τὸ πρόσωπον οὐδενὸς ἦτο ὄρατόν, ἐκείνος δὲ ὅστις θὰ ἀνήρχετο μετὰ αυτών, ἐπὶ μόνῳ τῶ σκοπῶ του νὰ παρεμβάλλῃ πρόσκομμα, ἀναμφισβήτητως θὰ παρεσύρετο, οὐδέποτε όμως θὰ ἐξυδρίζετο.

Ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἔχασε μίαν πολύτιμον ευκαίαιαν... νὰ σιγήσῃ ὅταν ἐνώπιον τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ εἶχε τὴν ἀτυχῆ ἐμ-

Κρεῖττον διγᾶν πνευσιν νὰ ὑπομνήσῃ τὸς τὴν ἐκ δικηγόρων ἐπιτροπῆν τὸν Ποιν. Νόμον. Καὶ προεκάλεσε τὴν ιστορικὴν ἀπομείνανσα διά τὴν ἐτοιμότητα και ὑπερήφανον ὄσφ και καυστικὴν ἀπάντησιν τοῦ προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς κ. Φιλαρετου:

— Ὁ Ποιν. Νόμος ὑπάρχει δι' ὄλους τοὺς πολίτας, ἀλλὰ διὰ τοὺς ὑπουργοὺς εἶνε και ὁ περι εὐθύνης ὑπουργῶν νόμος

Και ὁ ἀκηκὸς κ. πρωθυπουργὸς μεμαρτύρηκε και ἀληθῆς ἦν ἡ κρίσις αυτου περι δικηγόρων και ὑπουργῶ.

Η φρόνησις τῆς σιγῆς ὑπῆρξεν ατύχως πολυ ὄψιμος διά τὸν κ. ὑπουργόν.

Τὴν ἀτυχῆ τὴν Θέμιδα, οὔτε πρό τῆς σπάθης τῆς δέν ἐπτοήθησαν οἱ Έλληνες ἱππῶται τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, οἵτινες προεκάλεσαν εἰς μονομαχίαν ἕνα τῶν ἀντιπροσώπων αυτῆς, πρωτοδικῆν έν Λαρίσση, κατὰ τὰς ἐκείθεν εἰδήσεις. Τὸ πρωτόκολλον τῆς ἀποποιήσεως δέν εἶδεν ἀκόμη τὸ φῶς ἐπὶ τοῦ πρωτοτύπου αυτου ἐπεισοδίου. Εὐχόμεθα δὲ και νὰ μῆ τὸ ἴδῃ.

Υπάρχει τάχα ἀνάγκη και μάλιστα ἀπόλυτος νὰ περιάγωμεν κατὰ περίοδους τὸ ἀπροσάτευτον ἐκείνο πλάσμα τό ὁποῖον ὀνομάζομεν δικα-

Έλεως καστικὴν ἀξιοπρέπειαν; Ὁ βουλευτῆς ἐκείνος, ὅστις πρό έτους περίπου ἠσκήθη μετὰ αυτοκίνητόν του ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Συγγροῦ εἰς δρόμον μετ' ἑμποδίων ἀνθρωπινων σωμάτων, ἐπροστατεύθη ἤδη διά τῆς ἀσυλίας και τῆς ψήφου τῆς Βουλῆς. Υπάρχει λοιπὸν λόγος τῆς νὰ φαίνεται ὅτι κινεῖται ἡ καταδικωτικῆ ἀρχή και τὰς κινήσεις αυτῆς νὰ τὰς ἐπιδεικνῇ κατὰ τὰς παρχμονὰς ἐκάστης συνόδου τῆς Βουλῆς κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν

παλληλαράδων εκείνων οι οποίοι στέργουν επί τέλος να μη κάνουν την οικονομίαν; Ημείς την διεξοδόν τήν εδώσαμεν έκτοτε. Ές χρονοντούλαπον και ες παραγραφήν τήν υπόθεσιν. Τά ανάστηματά μας δέν εφθασαν ακόμη εις τό ύψος εκείνο τό όποϊον είνε απαράιτητον διά τελεσφόρον άπέναντι παντός τρίξιμον οδόντων. Προς τί άρα ή άστοχος επίδειξις;

Η γενναϊότης του κ. αξιωματικού ύβρισαντος και άπειλήσαντος τύσον θορυβωδώς τον κ. Διευθυντήν του «Σκρίπ» υποθέτομεν, ότι δέν θά εξερρήγνυτο τοσοῦτον ακατάσχετος, άν δέν ύπελόγιζεν εις τήν άτιμωρησίαν εκ μέρους τής στρατιωτικής δικαιοσύνης διά τοιούτου είδους κατορθώματα. Η εξαίρετική δικαιοδοσία των στρατιωτικων δικαστηρίων εκτεινομένη και επί των άδικημάτων του κοινου ποιν. νόμου και ιδιαίτατα των κατά πολιτών γινόμενων, ούδεμίαν έχει επιστημονικην δικαιολογίαν, εκτός άν θεωρηθί τοιαύτη ή τρομοκρατία, ήν εξασφαλίξει αληθώς ύπερ των στρατιωτικων. Από τής καταστροφής των γραφείων τής «Άκροπόλεως» ώρίμασε πλέον ή γνώμη του περιορισμού τής δικαιοδοσίας τών Στρατοδικείων. Τά τελευταία κιάνδαλα νομίζομεν, ότι δύνανται να χρησιμεύσωσιν ως σοβαρωτάτη άφορηή νομοθετικής προνοίας, ή όποία θά καταστήση πάντας ίσους άπέναντι των ποινικων νόμων, και θά εξυπηρετήση ειλικρινέστερον τήν αξιοπρέπειαν των κ. κ. αξιωματικων.

Υπήρξαν τινες αληθώς εκ των κ. κ. δικηγόρων προθύμως μέν συμμερισθέντες τήν άπόφασιν των πλειστων, επιφυλάσσοντες όμως δι' έκουτους τήν γνώμην, ότι

Θεωρία τούς τήν γνώμην, ότι
και πράγματα έλησμονήθη ίσως ή ήθικη επιβολή των δικηγόρων ήνωμένων άπλώς, ήτις θά ήρκει μόνη να επιβάλλωμεν τά δικάία μας, ώστε ή προσφυγή εις τήν άπεργίαν ήτο παρανόμοισ τής δυνάμεως των δικηγόρων. Πολύ αξιοπρεπής ή σκέψις και αληθεστατή, άλλ' άτυχώς κατά θεωρίαν μόνον. Οι δικηγόροι έντεταλμένοι να υπερασπίζωσι τά δικάια των πολιτών άπέναντι πάσης άρχής, τίθενται εκ του νόμου έλεγχταί παντός, οϊανδήποτε έξουσίαν εκπροσωποῦντος και είνε αναμφισβήτητος ή επιβολή, ήν δύνανται ν' ασκήσωσιν επί τής κοινής γνώμης. Άλλ' άτυχώς εκ τής ανεξαρτησίας αυτης τής ενεργείας των, εν ή κυρίως εκχειριται ή δύναμει των, καθίσταται πολύ δυσχερής ή ήνωμένη αυτων παραστασις. Ηνωθημεν τελευταιον υπό τήν ισχυράν εντύπωσιν μιας τόσο προκλητικής παραγνωρίσεως τής θέσεώς μας και δέν θα ήτο έργον σωφροσύνης να μη επωφελούμεθα τής έντεῦθεν πραγματικής πλέον ισχύος ήμων.

Τίς έγγραφεται, ότι θά εξακολουθήση ό κ. ύπουργός μετ' όσης ύποχρεωτικότητος να διδῃ ευκαιρίας συνασπισμού;

Ο νέος καθηγητής του Ποινικου Δικαιου κέκληται ήδη ένα εκτός τής θεωρίας, συγκεντρών τήν πειραν του εκ του δικηγορικο του βίου, ριφθῃ όρημτικός προς τήν μεταρρύθμισιν των έχόντων ανάγκην τοιαύτης.

Ισως δέν θα ήτο άρκετόν να περιορισθῃ εις τήν ανάπτυξιν θεωριων μόνον από τής έδρας του, αλλά θα τον ήθελομεν σημαίφορον προς εφαρμογήν καινοτομιων άπαράιτητων εν τῃ Ποινικῃ ήμων Νομοθεσίῃ. Η μέχρι τοῦδε δρασίς του μας επιτρέπει να τῷ ελπίζωμεν.

Μετ' ατρετῃ λευκόν δικαστικόν βίον επανέρχεται εις τήν τάξιν των δικηγόρων, με τό συνάισθημα, ότι επετέλεσε τό καθήκόν του

Ο κ. Κ. Ζαβιτινος μετ' ήλθου.
 'Αλλ' εις ήμας γεννώνται σκέψεις οδυνηραι διά τήν

άστοργίαν τής πολιτείας, ήτις εθυσίας τον άριστον δικαστήν μη χορηγήσασα τήν αίτηθεισαν δεδικαιολογημένως άναρρωτικήν άδειαν.

Και τεθείς, οῦτω πρό του διλήμματος να παραβῃ τό καθήκον του, μένων μακράν τής έδρας του, ή να παραιτηθῃ, προτίμησε τό δεύτερον.

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, ΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΝ

Επιστολή πέμπτη

Είπομεν ήδη όταν ή Δικαιοσύνη δέν εμπνέη εμπιστοσύνην και πεποίθησιν περι του ότι εκτελεί τό καθήκόν τής, είνε άδιάφορον και άν εκτελή αυτό. Τῷ άποτελεσμα είνε άπαίσιον.

Πάντες δ' ήμεις έχομεν αναγνώσει, κατά διαφόρους καιρούς, πολυπληθεϊσθημοσιεύσεις, ή συνεντεύξεις εις εφημερίδας, εμπόρων και βιομηχάνων και άλλων πολιτών ολοφυρομένον κυριολεκτικώς διά τό μη ύπάρχειν παρ' ήμίν Δικαιοσύνην άξίαν του όνόματος. Έάν τις έχη αντίρρησιν άς κάμη ένα περίπατον εις τās έδους Σταδίου, Έρμου, Αίόλου και άς έρωτήση ένα προς ένα τους καταστηματαρχας και άν εῖρη ένα—**ένα μόνον**—εμπνεόμενον υπό εμπιστοσύνης προς τήν Δικαιοσύνην, τότε άς διατηρήσῃ τās αντίρρήσεις του. 'Αλλ' έρωτῷ ελους τους δικηγόρους, ειχόν ποτε πελάτην, άνθρωπον δέκα λεπτων αξίας, όστις, επί δίκης του ποινικής—και πολιτικής ακόμη—να μη διεβεβαίωσεν αυτους, ότι ενήργησεν ή θά ενεργήσῃ και ό δείνα βουλευτής ή ό δείνα δήμαρχος;

Έάν μη ήτο βέβαιον ότι θά εθεωρούμεν ιδιότροπος—τοῦλάχιστον—έν μὴ εθεώρουν πιθανώτατον και να παραπεμφθῶ εις δίκην **ένώπιον Ηλημμελειοδικείου**, ειχόν σκεφθῃ, να ύποβάλω προς τό ύπουργεϊον των Έσωτερικων μίαν αναφοράν, δι' ής να ζητήσω, όπως κατά τήν άρτι ενεργηθεισαν άπογραφῆν προσετῆ ἔν τοις δελτίοις και έρωτήμα προς τους εν Έλλάδι κατοικοῦντας και άπογραφέντας, «**ποίαν έχουσι γνώμην περί τής Έλληνικῃς Δικαιοσύνης**».

Φρονῶ δέ πεποιθότως, ότι ασυγκρίτως σκοπιμώτερον ήθελεν είσθαι τό έρωτήμα οῦτο παντός άλλου, ελων των άλλων ομοῦ λαμβανόμενων. Και πιστεύω, ότι αι άπαντήσεις ελων—πλὴν εκείνων **μερικων δικαστικων**—θα ήσαν σύμφωνοι προς τους ισχυρισμούς μου, θα ήσαν τοιαῦται, ώστε να επιβάλλωσι τήν διάλυσιν αυτῆν του έλευεινῷ τούτου και εθνοφθόρου Κρατιδίου, εν φ βλέπει τις πανταχοῦ παροῦσαν και τά πάντα πληροῦσαν τήν παντοδυναμίαν του άποτραπαιου κόμματος, τήν απελίζουσαν ατέλειαν τής νομοθεσίας, τήν οικτρότητα αλλά και κακοήθειαν άνήκουστον πολ- λάκις δημοσίων λειτουργων, τήν ταπείνωσιν, τόν μαρασμόν και πολλάκις τήν διαστρέβλωσιν χαρακτηρηων υπερηφάνων και πολλάκις τήν καταστροφῆν χρηστών και έναρέτων ανθρωπων, τήν κατά σύστημα προστασίαν των φαύλων και εγκληματιων και προς τι βδελυρόν και κατάπτυστον αντίκρυσμα, τήν εξόντωσιν των άπροστατεῦτων **θυμάτων τής καταστάσεως ταύτης!**

Και έρωτῷ ακόμη, τι φρονεί και τι πιστεύει ό Λαός περι τής Δικαιοσύνης, όταν ή πελατεία του δικηγόρου, του γνωστοποιουμένου ως αντιπροσώπου ισχύοντος πολιτευομένου, από τής μιας ήμέρας μέχρι τής έπιούσης πενταπλασιάζεται, δεκαπλασιάζεται, πεντηκονταπλασιάζεται; Και εξακολουθεί ή καλπάζουσα πρόοδος ενφ ό δικηγόρος εκεινος διαρκώς καταδείκνυται ένιοτε διαρκώς άμελέτητος, οικτρῶς άμαθής και άξιοθρηνητός δύνουος; Και τί θέλετε να πιστεύῃ ό Λαός όταν βλέπη μάλιστα τους δικαστάς μειδιώντας και περιποιητικούς προς τόν δικηγόρον εκεινον, ενφ προς ελους τους άλλους είνε βλοσυροί και άκαμπτοι, οὔχι σπανίως λησμονούντες αυτους τους κανόνας του ανθρωπίνως συμπεριφερέσθαι; Ζητεῖ τις απάντησιν; 'Αμα ως παῦση ό δικηγόρος εκεινος να ή αντιπρόσωπος, ως δια μαγείας καταπίπτει από του Ζηνθ εις τό **Ναδύρ**. Ζητεῖ τις συμπεράσμα; 'Ο δικηγόρος μετονομάζεται **'Αντιπρόσωπος**. Αντιπρόσωπος εν τῷ έταυρισμῷ, εν φ ή έτέρα είνε ή Δικαιοσύνη! 'Ο έτερος είνε ό Κομματάρχης, όστις δέν προφθάνει να εκτελή πάντοτε αυτοπροσώπως τά καθήκοντά του.

Μή ταραττεσθε παρακαλῶ εφ' ίκανόν ήδη χρόνον τά λέγομεν κλαυθμηρίζοντες ως δουλα γραϊδία εις κύκλους ιδιαίτε- ρους, δια να μη θίξωμεν τουτον, δια να μη πιεράνωμεν εκεινον, δια να μη έξοργίσωμεν τόν άλλον, δια να κάμωμεν τόν αισθηματιαν, αλλά και να μη βλάψωμεν και τά συμφεροντιδια μας. Οὔδεν γράφω ένταῦθα, όπερ να μη γινώσκῃ πās τις, όπερ να μη ειπήτε ελοι χιλιάκις και μυριάκις.

Μή ταραττεσθε με τās λέξεις: διότι πρέπει τέλος να κατανοήσωμεν, ότι είνε φυσικώτατον αι άλλαι λέξεις να εικονί- ζωσιν εν τῃ διανοία άλλα πράγματα και να διαπλάσωσιν άλλα αισθητήρια, συνεπώς άλλας αντιλήψεις, άλλους χαρακτηρας, άλλας όρμας και επιθυμίας και όρέξεις και φιλοδοξίας ακόμη. Τοῦτο πάσομεν επί τοσοῦτον ήδη χρόνον, εκ τής άλλης όνομασίας των πραγματων, άλλην έχοντες και τήν έννοιαν αυτων και τήν αισθησιν εξ αυτων. Και κατηντήσαμεν, να θεωρώμεν άπρεπές, όπως μεταχειρισθῶμεν σκληράς λέξεις εναντίον εκεινων, οῦτινες μεταχειρίζονται εναντίον μας σκληρότατα πράγματα. Και κατηντήσαμεν, να θεωρώμεν άνευλαδῆ και τήν δια λέξεων άμυναν εναντίον εκεινων, ότινες μας έχουσιν υπτίους χαμὰ και μας σφίγγουσι τους λαίμους και μας πιέζουσι δια φοβερού γόνατος τά στήθη. Αυτό είνε τό άποτέλεσμα των περιφράσεων, των επιφυλάξεων, των λεγομένων **άδρων λέξεων** και μαλακων φράσεων.

Πρέπει να τό εῖπωμεν, να τό κατανοήσωμεν, να τό αισθανθῶμεν, ότι οὔδε σια Δικαιοσύνης ύπάρχει παρ' ήμίν. Διότι δέν ύπάρχει εις και μόνος παρ' ήμίν πολίτης, όστις να εμπνέηται υπό έντελοῦς προς αυτῆν εμπιστοσύνης και πεποιθήσεως. Δέν ύπάρχει εις, όστις δέν ήθελε καγχάσῃ πρό τής ήλιθιότητος του και λαλοῦντος περι ίσονομίας και ίσοπολιτείας εν Έλλάδι. Γινώσκω πολίτην, όστις κατεδικάσθη εις τριων έτών φυλάκισιν υπό Ηλημμελειοδικείου τής Πελοποννήσου, διότι εν έκλογικῷ τιῇ τμήματι ειπε προς τόν δικαστικόν αντιπρόσωπον, Πρωτοδίκην, ώθων αυτόν ελαφρῶς, «**στάσου θρε**», χωρίς ν' άποδεχθῆ έντελῶς ότι έγνώριζεν αυτόν. Γινώσκω και ισχυρόν πολιτευόμενον, όστις δέν εις ήγησῃ ακόμη εις δίκην, ενφ πρό δεκατριων έτων **εδειρεν άνηλεῶς** εν μέσῃ πλατείῃ, πληθύοση πολιτων, δικαστήν τινα δια τά ανακριτικά του καθήκοντα. Και μοι ελεγέ ποτε εις κ. 'Αντισταγγελεύς Έφετών. «**Α! δέν εφθάσαμεν ακόμη** εως εκει, ώστε να έχωμεν τόσοσ θάρρος!»

Και εως ποῦ, λοιπόν, έχομεν φθάσει; Έως ποῦ; Εις τόν προβαίνοντα άδεδῶς εκδοχλαρισμόν μεγαλου μέρους τής Μακεδονίας και εις τόν εκπατριισμόν των άπεγνωσμένων ελευθέρων Έλλήνων πολιτων!

Επικαλοῦμαι τήν ευμένειάν σας, να σας άπευθῶν και άλλην επιστολήν, διότι βεβαίως δέν εξήντηλα τό θέμα μου. Προφανῶς.

Μεθ' ύπολήψεως και αγάπης
 Ο συνάδελφός σας
ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ
 Αριθ. 2066.

Αποδεικτικόν
 Έν Αθήναις σήμερον τήν τριακοστήν (30) του μηνός Οκτωβρίου του 1907 έννεακοστοῦ εβδόμου έτους ήμεραν Τρίτην και ώραν 5 μ. μ. ό ύπογεγραμμένος δικαστικός κλητήρ των εν Αθήναις Πρωτοδικων Γεώργιος Πέρδικας τῃ έγγραφῷ παραγγελία του δικηγόρου κ. Σπύρου Βελλῆ πληρέσοῦσι του Γεωργίου Χ. Στρατούλη κατοίκου Αθηνων μετέβην και επέδωκα προς τον κ. Εισαγγελέα των εν Αθήναις Πρωτοδικων, δια τον Ανωτάτιον Μιχαλινόν κάτοικον Πειραιως και ήδη άγνωστου διαμονής αντίγραφον εξ άπογράφου, εκτελεστού τής ύπ' αριθμόν 5398 του 1903 αποφάσεως του δικαστηριου των εν Αθήναις Πρωτοδικων προς γνώσιν του και δια τās νομίμους συνεπίαις, και μετ' παρα πόδας αυτου παραγγελίαν μετ' επιταγῆς έχουσαν οῦτω:
 Οτι ακριβές αντίγραφον εκ του εις χειράς μου αντιπεφωνημένου άπογράφου εκτελεστού όπερ πās άρμόδιος κλητήρ επιδότω προς τον κ. Εισαγγελέα των εν Αθήναις Πρωτοδικων δια τον άγνωστου ήδη διαμονής όρεισέτην μου Ανωτίον Μιχαλινόν κάτοικον Πειραιως, και ήδη άγνωστου διαμονής, επιτασόμενον όπως εμπροσθεσμως μοι καταβάλη 1) δι' επιδικασθέν υπό τής άνω αποφάσεως κεφάλαιον δραχ. 411 και 70 000 έντόκως προς 9 010 έτησίως από τής άγωγῆς (6 Μαῖου 1903) μέχρις εξορλήσεως, 2) δι' επιδικασθέντα ε-

ξοδα υπό τής άνω αποφάσεως δραχμὰς 22.— 3), δια τέλη τής αυτης αποφάσεως δραχμὰς 11 και 4) δι' άπόγραφον, αντίγραφον, επιταγῆν και έπίδοσιν δραχμὰς 8 ήτοι εν ελω δραχμὰς τετρακοσίας πενήκοντα δύο και 70 00 έντόκως και ταῦτας μετ' του νομίμου αυτων τόκου από σήμερον εως εξοφλήσεως.— Άλλως θέλω εκτελέσει.

Έν Αθήναις τῃ 23 8/βρίου 1907.
 Ο πληρεξούσιος δικηγόρος του επιτάσσοντος
Σ. Βελλῆς
 Και εις ένδειξιν
 Ο λαῶν παρὰ τοις εν Αθήναις Πρωτοδικαίς Αντισταγγελεύς
 (Τ. Σ.) **Π. Φωκάς**
 Ο Δικ Κλήτηρ
Γ. Πέρδικας

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΗΜ. Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΥ
 Δικηγόρου εν Αθήναις

ΟΙ ΜΟΝΑΧΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ
 Έν τῃ Ορθοδόξῳ Ανατολικῃ Εκκλησίῃ
 Τόμος πρώτος. Η πρώτη οργάνωσις. Οι κανόνες του Μ. Αντωνίου, του Μ. Παχωμίου και του Μ. Βασιλείου. Αι εκκλησιαστικαι και πολιτικαι διατάξεις κατά τον τέταρτον αῖωνα. Η νομική θέσις των τε μονων και μοναχων.

ΚΩΝΣΤ. Α. ΠΑΠΑΠΑΝΟΥ
 Διδάκτορας του Δικαιου

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΩΝ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
 Τεύχος εκ Σελιδων 27

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ
 ΩΣ ΙΣΧΥΕΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
 ΥΠΟ
ΣΠΥΡ. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ
 Έξεδόθη τό πρώτον τεύχος του δευτέρου τόμου.

ΗΛΙΑ Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ
 Δικηγόρου εν Αθήναις

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΠΕΡΙ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΝΕΧΥΡΟΓΡΑΦΩΝ
 ήτοι έρμηνεία του νόμου περι Γενικων Αποθηκων
Τιμάται δραχ. 7

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΟΥ
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
 Εκδόσις έκτη υπό Μιχ. Γ. Λιθαδά.
 Έξεδόθη τό τέταρτον τεύχος του δευτέρου τόμου.

Πωλούνται εν συνόλω ή χωριστά τά τε έξῆς νομικά βιβλία και αντι των σημειουμένων τιμών, αιτινες άλλαι μεν είνεν ήλατιωμένα κατά τό 1)2 από τής πραγματικῆς, άλλαι δε κατά 30 0)0 έλατιον των εν τοις καταλόγοις σημειουμένων. Απαντα τά βιβλία είνεν καλῶς διατηρημένα και ήγγυημένως (δπό έποινν διευνην) προσελύσεως.

Σ. Μπαλάνου Εφημερίς τής Έλληνικῆς και Γαλλικῆς Νομολογίας, τόμ. 13, δεδεμ. δραχ. 90.—
Ιωαννίδου, Πείρα, όλόκληρος μετ' των παρατηρημάτων, δεδεμ. δραχ. 40.—
Κ. Πολυγώνου, (καθηγ. Πανεπιστημ.) Μονογραφία περι προικῶς, 2 τόμ. έντελῶς αμεταχειριστοι δραχ. 10.—
Κ. Δεμερτζῆ, (ύψηγ. Πανεπιστημ.) Περι τής αναγκαστικῆς διαδογῆς παρὰ Ρωμάκοις. 2 τόμ. έντελῶς αμεταχ. δραχ. 6.—
 Corpus juris civilis, ή κλασική έκδοσις Kriegel, 3 τόμοι δεδεμένοι, αι Νεαραι είνεν μεταφρασμένα άπέναντι και λατινιστί.

Πανδέκται, του Ιουστιανου, μετ' τῆς μεταφράσεως en regard γαλλιστί υπό Hulot, 7 τόμ. δεδεμένοι. δραχ. 40.—
Επίσης πωλούνται και διάφορα άλλα Γερμανικά και Γαλλικά νομικά συγγράματα των οποιων τον κατάλογον δημοσιεύομεν εις τό επόμενον φύλλον. Πληροφορία παρ' ήμίν.

Τύποις Η. Α. Πετράκου.